

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-10-74-17

Druk nr 1676

Warszawa, 27 czerwca 2017 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o zmianie ustawy - Kodeks
postępowania cywilnego, ustawy
o wychowaniu w trzeźwości
i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz
ustawy o ochronie zdrowia
psychicznego.**

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z poważaniem

(-) Beata Szydło

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego

Art. 1. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 570¹:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sąd opiekuńczy może zarządzić przeprowadzenie przez kuratora sądowego wywiadu środowiskowego w celu ustalenia sytuacji dotyczącej małoletniego i jego środowiska, a w szczególności jego zachowania się, warunków wychowawczych i życiowych, w tym sytuacji bytowej rodziny, przebiegu nauki małoletniego i sposobu spędzania czasu wolnego, jego kontaktów środowiskowych, stosunku do niego rodziców lub opiekunów, podejmowanych oddziaływań wychowawczych, stanu zdrowia i znanych w środowisku uzależnień małoletniego.”,

b) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Przepis § 1 stosuje się także wtedy, gdy sąd powziął wiadomość o zdarzeniu uzasadniającym wszczęcie postępowania z urzędu, oraz w toku postępowania wykonawczego.”,

c) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. O informacje dotyczące małoletniego, o których mowa w § 1, a nadto o informację mającą na celu wskazanie osób właściwych do zapewnienia dziecku rodzinnej pieczy zastępczej, sąd opiekuńczy może zwrócić się do właściwej jednostki organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.”;

2) po art. 570¹ dodaje się art. 570^{1a} w brzmieniu:

„Art. 570^{1a}. Poza przypadkiem, o którym mowa w art. 570¹ § 1, sąd opiekuńczy może zarządzić przeprowadzenie przez kuratora sądowego wywiadu środowiskowego

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1823, 1860, 1948, 2138, 2199, 2260 i 2261 oraz z 2017 r. poz. 67, 85, 187, 768, 933, 1133 i 1136.

w toku postępowania prowadzonego w sprawach dotyczących ustanowienia opieki lub kurateli i prowadzonego w tych sprawach postępowania wykonawczego w celu ustalenia możliwości i sposobu sprawowania opieki lub kurateli oraz warunków życiowych osób, których postępowanie dotyczy.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) po art. 30 dodaje się art. 30a w brzmieniu:

„Art. 30a. Sąd może zarządzić przeprowadzenie przez kuratora sądowego wywiadu środowiskowego w celu ustalenia okoliczności wskazujących na nadużywanie alkoholu przez osoby, których postępowanie dotyczy, oraz zakłócania przez nie spokoju lub porządku publicznego, a także ich relacji w rodzinie, zachowania się w stosunku do małoletnich i stosunku do pracy.”;

- 2) w art. 34 po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. W sprawach, o których mowa w ust. 2 i 4, przepis art. 30a stosuje się odpowiednio.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 882) w art. 42 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Sąd może zarządzić przeprowadzenie przez kuratora sądowego wywiadu środowiskowego w celu ustalenia warunków życiowych osób, których postępowanie dotyczy, oraz ich funkcjonowania w środowisku.”.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Uwagi ogólne

Celem projektowanej ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego jest wprowadzenie do obowiązującego systemu prawnego przepisów stanowiących podstawę prawną dla sądów rodzinnych do zlecenia kuratorowi sądowemu przeprowadzania wywiadów środowiskowych w postępowaniu wykonawczym prowadzonym w sprawach rodzinnych i opiekuńczych oraz po powzięciu przez sąd opiekuńczy wiadomości o zdarzeniu mogącym stanowić podstawę faktyczną do wszczęcia postępowania z urzędu, jak też na etapie postępowania rozpoznawczego w przypadku osób dorosłych.

Projekt obejmuje także unormowanie kwestii przeprowadzenia wywiadu środowiskowego w innych kategoriach spraw wynikających z przepisów ustaw szczególnych, dla których rozpoznania jest właściwy sąd rodzinny, a mianowicie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487) oraz ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 882), w których wprowadzenie podstawy prawnej do zlecenia wywiadów środowiskowych jest pożądane z uwagi na charakter tych spraw.

Potrzeba wprowadzenia projektowanych zmian powstała m.in. na skutek wejścia w życie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 czerwca 2015 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. poz. 925), w którym zrezygnowano z unormowań dotyczących przeprowadzania przez kuratorów sądowych wywiadów środowiskowych po wydaniu orzeczenia kończącego postępowanie w sprawach rodzinnych oraz po ustanowieniu opieki prawnej, jakie zawierały § 259 i 260 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 259).

Obecnie obowiązujący Regulamin urzędowania sądów powszechnych (rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r. – Dz. U. poz. 2316 oraz z 2016 r. poz. 418, 517, 970 i 2070), także takich przepisów nie zawiera.

Powodem rezygnacji z umiejscowienia tego rodzaju regulacji w tym akcie prawnym była konieczność dostosowania przepisów Regulaminu do zakresu upoważnienia ustawowego wynikającego z art. 41 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2062, 2103 i 2261 oraz z 2017 r. poz. 38, 60 i 803) oraz założenie, że właściwym dla nich miejscem ulokowania jest akt rangi ustawowej z racji charakteru materii prawnej, jakiej dotyczą, to jest ingerencji w prawa podmiotowe obywatela.

Zmiana w tym zakresie spowodowała jednak trudności w praktyce zarówno sądów rodzinnych, jak i rodzinnych kuratorów sądowych. Na potrzebę wprowadzenia odpowiednich regulacji w omawianej dziedzinie zwracało uwagę środowisko sędziów rodzinnych i zawodowych kuratorów rodzinnych, mając na uwadze potrzebę przyjęcia jednolitej praktyki w całym kraju i konieczność wyeliminowania rozbieżności interpretacyjnych.

II. Obowiązujące uregulowania

Przepisy wskazujące bezpośrednio zakres spraw, w których możliwe jest zlecenie kuratorowi sądowemu przeprowadzenia wywiadu w postępowaniu rozpoznawczym, znajdują się w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, z późn. zm.), zwanej dalej: „k.p.c.”.

Kluczowe znaczenie w kontekście proponowanych zmian ma przepis art. 570¹ § 1 k.p.c. umiejscowiony w przepisach ogólnych rozdziału 2 „Inne sprawy rodzinne oraz sprawy opiekuńcze”. Wykładnia systemowa prowadzi do wniosku, że w zakresie normowania ograniczonego podmiotowo do osób małoletnich, przepis ten, stanowiący podstawę zlecenia w toku postępowania przeprowadzenia wywiadu kuratorowi sądowemu, ma zastosowanie do wszystkich kategorii spraw wymienionych w dalszych częściach tego rozdziału.

Podstawą funkcjonowania kuratorskiej służby sądowej pozostają z kolei przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 795 i 1689 oraz z 2017 r. poz. 60). Jej art. 1 stanowi, że kuratorzy sądowi realizują określone przez prawo zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Z przepisu art. 11 pkt 2 wymienionej ustawy wynika natomiast, że zawodowy kurator sądowy jest zobowiązany w szczególności do przeprowadzania na zlecenie sądu lub sędziego wywiadów środowiskowych. Przepis ten nie wymienia jednak kategorii spraw i rodzaju postępowań, w jakich sąd lub sędzia jest uprawniony do zlecenia zawodowemu kuratorowi sądowemu przeprowadzenia wywiadu środowiskowego. Zlecając przeprowadzenie tej czynności, sąd ma prawo oczekiwać jej wykonania zgodnie z treścią tego przepisu, lecz będzie ono wystarczającą podstawą prawną do jej realizacji dopiero w powiązaniu z przepisem, z którego sąd wywodzi przesłankę do takiego działania. Warunkiem pozostaje zatem, w świetle treści art. 1 ustawy, aby sąd miał do dyspozycji tego rodzaju ustawowy przepis.

Pamiętać należy, że przeprowadzenie wywiadu w miejscu zamieszkania lub pobytu danej osoby stanowi ingerencję państwa (funkcjonariusza publicznego, którym jest kurator

sądowy) w sferę praw i wolności chronionych prawem zarówno krajowym, jak i międzynarodowym. Niejasne kryteria takiej ingerencji, opartej tylko na regułach interpretacyjnych, a nie na przepisach prawa może budzić wątpliwości z punktu widzenia standardów określonych w art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r.).

Obowiązki sądów opiekuńczych wynikające z nadzoru nad sprawowaniem opieki, o których mowa w przepisach art. 165–168 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682) dla ich realizacji wymagają określonych narzędzi. Bez wiadomości o warunkach życiowych osoby ubezwłasnowolnionej lub niepełnosprawnej, w tym jej sytuacji bytowej i socjalnej, nie jest możliwe zweryfikowanie sposobu sprawowania opieki i kurateli, a uprzednio prawidłowe określenie zakresu umocowania opiekuna bądź kuratora dla takiej osoby.

W konsekwencji powyższy stan prawny należy uznać za niezadawalający.

III. Proponowana regulacja

Proponowana regulacja, przez modyfikację art. 570¹ § 1 i 3 k.p.c. oraz dodanie w jego obrębie § 1a, rozszerza dopuszczalność zlecania wywiadów w sprawach objętych przepisami działu II o etapy po wydaniu orzeczenia, które podlega wykonaniu przez sąd, jak też przed formalnym wszczęciem postępowania z urzędu, to jest poprzedzającym postępowanie rozpoznawcze w sprawach małoletnich. Zmiana § 1 i 3 ma jednocześnie charakter porządkujący, gdyż już w jednej jednostce redakcyjnej, to jest w § 3, zostałyby uregulowana rola jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w sprawach dotyczących małoletnich.

Postępowanie wykonawcze w sprawach rodzinnych i opiekuńczych nie jest kompleksowo unormowane w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego. Nie ulega wątpliwości, że większość orzeczeń wydawanych przez sąd opiekuńczy podlega wykonaniu przez ten sąd. Powinien on zatem móc dysponować instrumentami odpowiedniej reakcji, w tym kontroli i nadzoru. Dotyczy to również spraw rejestrowanych w wykazie „Opm”.

Specyfika sądownictwa rodzinnego polega również na tym, że sądy te są zobligowane do podejmowania różnych działań z urzędu, również przed formalnym wszczęciem postępowania. Celowe jest zatem wyposażenie sądu opiekuńczego w możliwość zlecania kuratorom sądowym wywiadów po powzięciu informacji mogącej stanowić podstawę do wszczęcia postępowania w trybie art. 570 k.p.c. W konsekwencji projektowana zmiana będzie

stanowiąc rozwiązanie problemu podstawy prawnej dla przeprowadzania wywiadów w tego rodzaju sprawach rejestrowanych w wykazie „Nmo”.

Dodanie art. 570^{1a} pozwoli z kolei w sposób niebudzący wątpliwości na sporządzanie wywiadów także w postępowaniu dotyczącym opieki i kurateli nad osobami dorosłymi, w tym w postępowaniu wykonawczym.

Rola sądu opiekuńczego skutkiem proponowanej nowelizacji nie ulegnie zmianie. Nadal będzie on pełnił funkcję władzy opiekuńczej. Ma to szczególne znaczenie zwłaszcza w sprawach opieki prawnej dla osób ubezwłasnowolnionych oraz kurateli. Sąd opiekuńczy będzie miał możliwość zlecenia kuratorowi przeprowadzenia wywiadu środowiskowego także po wydaniu orzeczenia w sprawie ustanowienia opieki dla ubezwłasnowolnionego całkowicie oraz w sprawach kurateli, stosownie do potrzeb, bez przekazywania sprawy w całości do zespołu kuratorskiej służby sądowej. Tym samym wywiady będą mogły być zlecane również w toku spraw rejestrowanych w wykazie „Op”.

Mając na uwadze potrzebę korzystania przez sądy z informacji zawartych w wywiadach kuratora w innych kategoriach spraw, w których są one szczególnie pożądane, należało również dokonać nowelizacji dwóch kluczowych ustaw dla praktyki sądownictwa rodzinnego, to jest ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego. Systematyka Kodeksu postępowania cywilnego w istocie stoi na przeszkodzie wprowadzeniu ogólnego przepisu pozwalającego sądowi na zarządzenie wywiadu we wszelkich sprawach, w jakich pozostaje właściwy.

Z uwagi na charakter spraw, o których mowa w art. 2 i 3 projektowanej ustawy, niezależnie od ich istoty, ich przebieg może rodzić konieczność podjęcia czynności lub zainicjowania postępowania z urzędu w innej sprawie. Stąd jest uzasadnione wyposażenie sądu opiekuńczego w podstawę prawną do zlecania przeprowadzania kuratorom sądowym wywiadów środowiskowych również w tych kategoriach spraw, wskazane akty prawne nie zawierają bowiem takiej podstawy. Informacje zebrane przez kuratora sądowego w toku wywiadu środowiskowego mogą się okazać pomocne w dokonywanej przez sąd ocenie, czy zachodzą przesłanki pozamedyczne, o których mowa w art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (powodowanie rozkładu życia rodzinnego, demoralizowanie małoletnich, uchylanie się od pracy albo systematyczne zakłócanie spokoju lub porządku publicznego), do orzeczenia o obowiązku podjęcia leczenia odwykowego, jak też orzeczenia o jego ustaniu bądź zmianie rodzaju zakładu leczenia odwykowego, natomiast na gruncie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego do ustalenia przesłanek wskazanych w art. 29 ust. 1 pkt 2 (niezdolność do samodzielnego zaspokajania potrzeb życiowych) w przypadku

potencjalnego umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym bez zgody lub art. 38 (możliwość korzystania z opieki innych osób) w przypadku możliwego kierowania do domu pomocy społecznej bez zgody.

Projekt ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projektowana ustawa zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej.

Projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości, stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006 i 1204) w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie ww. ustawy.

Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego	Data sporządzenia 29.11.2016 r.
Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Sprawiedliwości	Źródło: inicjatywa własna
Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Podsekretarz Stanu – Marcin Warchoł	Nr w wykazie prac UD 104
Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Robert.Kowalczyk@ms.gov.pl tel. 22 52-12-209 – główny specjalista w Departamencie Legislacyjnym	

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Potrzeba wprowadzenia projektowanych zmian powstała głównie na skutek rezygnacji z unormowań Regulaminu urzędowania sądów powszechnych dotyczących przeprowadzania przez kuratorów sądowych wywiadów środowiskowych po wydaniu orzeczenia kończącego postępowanie w sprawach opiekuńczych osób małoletnich oraz osób dorosłych.

Obecnie obowiązujący Regulamin urzędowania sądów powszechnych (rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r. – Dz. U. poz. 2316, z późn. zm.), a także poprzednio obowiązujący z dnia 25 czerwca 2015 r. (Dz. U. poz. 925) nie normuje szeregu kwestii dotyczących wykonywania orzeczeń sądów w sprawach rodzinnych i nieletnich unormowanych w Regulaminie urzędowania sądów powszechnych z 2007 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 259).

Brak odpowiednika przepisów § 259 i 260 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych z 2007 r. dotyczących przeprowadzania wywiadów środowiskowych, spowodowało znaczne trudności w praktyce zarówno sądów rodzinnych, jak i rodzinnych kuratorów sądowych. Na potrzebę wprowadzenia odpowiednich regulacji w omawianej dziedzinie zwracało uwagę środowisko sędziów rodzinnych i zawodowych kuratorów rodzinnych.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Celem projektowanej ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego jest wprowadzenie do obowiązującego systemu prawnego przepisów stanowiących podstawę prawną dla sądów rodzinnych do zlecenia kuratorowi sądowemu przeprowadzania wywiadów środowiskowych w sprawach rodzinnych i opiekuńczych, także po wydaniu orzeczenia podlegającego wykonaniu oraz po powzięciu przez sąd opiekuńczy informacji mogącej stanowić podstawę faktyczną do wszczęcia postępowania z urzędu.

Projekt obejmuje także unormowanie kwestii przeprowadzenia wywiadu środowiskowego w innych kategoriach spraw wynikających z przepisów ustaw szczególnych, dla których rozpoznania jest właściwy sąd rodzinny, a mianowicie w sprawach o leczenie osób uzależnionych od alkoholu z mocy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487) oraz o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym lub domu pomocy społecznej bez zgody na podstawie ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 882).

Znowelizowane przepisy obejmą swoim zakresem zarówno sprawy dotyczące małoletnich, jak i osób dorosłych.

Projektowane rozwiązania skutkować powinny usunięciem wątpliwości interpretacyjnych w odniesieniu do przepisów stanowiących podstawę przeprowadzania wywiadów środowiskowych przez kuratorów sądowych w sprawach rodzinnych i opiekuńczych.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Z uwagi na szczegółowość uregulowań odstępiono od porównań międzynarodowych.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Kuratorzy sądowi	Kuratorzy rodinni – 3162,45; Kuratorzy dla dorosłych – 2015,50; Kuratorzy społeczni – 27 230 ¹ .	Dane własne Ministerstwa Sprawiedliwości (sprawozdanie z działalności kuratorskiej służby sądowej MS-S40)	Usunięcie wątpliwości interpretacyjnych w zakresie zlecenia przez sądy opiekuńcze kuratorom sądowym wywiadów środowiskowych w sprawach rodzinnych i

¹ Liczba etatów kuratorów wg stanu na koniec I półrocza 2015 r.

			opiekuńczych. Potencjalne zwiększenie liczby zlecanych do przeprowadzenia wywiadów środowiskowych.
Sądy rodzinne			Usunięcie wątpliwości interpretacyjnych w zakresie zlecenia przez sądy opiekuńcze kuratorom sądowym wywiadów środowiskowych w sprawach rodzinnych i opiekuńczych.
Osoby pozostające pod różnego rodzaju oddziaływaniami kuratorów sądowych.	Na dzień 30 czerwca 2015 r. pod różnego rodzaju oddziaływaniami kuratorów sądowych (w sprawach karnych i rodzinnych), pozostawało ponad 670 tys. osób, w tym 325 608 w sprawach karnych oraz 344 435 w sprawach rodzinnych i nieletnich.	Dane własne Ministerstwa Sprawiedliwości	Możliwy nieznaczny wzrost liczby przeprowadzanych wywiadów środowiskowych.

Tabela. Liczba wywiadów przeprowadzanych przez kuratorów rodzinnych (dane za rok 2015)

Wyszczególnienie	L.p.	Wywiady					Wywiady kontrolne kuratora zawodowego w nadzorach powierzonych
		ogółem we wszystkich fazach postępowania sądowego (kol. 2+5)	w postępowaniu rozpoznawczym ^{a)}			w postępowaniu wykonawczym	
			ogółem	w tym w sprawach			
				nieletnich (Nkd)	o rozwód lub separację		
0		1	2	3	4	5	6
Razem (w.01 = w.02 + 03)	01	333.184	272.008	47.974	22.864	61.176	36.558
Kurator zawodowy	02	299.277	254.391	43.498	19.203	44.886	36.558
Kurator społeczny	03	33.907	17.617	4.476	3.661	16.290	

^{a)} Wywiady w postępowaniu rozpoznawczym dotyczące Nkd, Nk, Now, Nmo, Nsm, Rc, Ns.

Źródło: sprawozdanie z działalności kuratorskiej służby sądowej MS-S40

Z uwagi na usunięcie wątpliwości interpretacyjnych w zakresie zlecenia przeprowadzenia wywiadów środowiskowych oraz włączenie nowych kategorii spraw (szczegółowo omówione w uzasadnieniu do projektu), w tym rozszerzenie możliwości zlecenia wywiadów środowiskowych kuratorom sądowym także w sprawach dotyczących postępowania z osobami uzależnionymi od alkoholu oraz w przedmiocie umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym, oraz przyjęcia do domu pomocy społecznej, może zwiększyć się liczba przeprowadzanych wywiadów środowiskowych. Na obecnym etapie trudno jest jednak przewidywać skalę tego wzrostu. Na potrzeby niniejszej oceny skutków regulacji przyjęto, że wzrost ten będzie na tyle nieznaczny, że nie wygeneruje znaczących skutków finansowych dla sektora finansów publicznych.

Wydatki budżetowe na wynagrodzenia i z tytułu ryczałtów dla zawodowych kuratorów sądowych dokonanych w latach 2010–2015 oraz z tytułu ryczałtów dla społecznych kuratorów sądowych dokonanych w latach 2010–2015 z podziałem na poszczególne lata, przedstawia poniższa tabela:

Tabela. Wydatki budżetowe w poszczególnych latach w tys. zł

Rok	Wynagrodzenia wypłacone kuratorom zawodowym (wg sprawozdania RB-70)	Ryczałty wypłacone kuratorom zawodowym	Ryczałty wypłacone kuratorom społecznym
2010	378 916,-	2 064,-	156 700,-
2011	382 988,-	2 529,-	158 659,-
2012	385 052,-	2 486,-	136 608,-
2013	386 715,-	2 702,-	133 864,-
2014	387 040,-	2 833,-	133 600,-

2015*	291 798,-	2 517,-	89 867,-
-------	-----------	---------	----------

*stan na dzień: 30.09.2015 r.

Wydatki ponoszone na kuratelę społeczną zmniejszyły się ze 158,7 mln zł w 2011 roku, do kwoty ok. 133,6 mln w 2014 roku i należy przypuszczać, że będzie to tendencja utrzymująca się w najbliższych latach z racji zmniejszającej się liczby spraw powierzanych kurateli społecznej do prowadzenia. Odmienna sytuacja dotyczy wysokości środków przeznaczanych na wynagrodzenia osobowe kuratorów zawodowych, które stale wzrastają, tj. z kwoty 378.916 mln zł w 2010 roku do 387,040 mln zł w 2014 roku.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości, stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006 oraz 1204) w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie ww. ustawy.

Projekt ustawy został przekazany do zaopiniowania:

- 1) Krajowej Radzie Sądownictwa,
- 2) Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego,
- 3) Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych.

Projekt ustawy został przekazany do konsultacji:

- 1) Prezesom sądów apelacyjnych,
- 2) Stowarzyszeniu Sędziów Rodzinnych w Polsce,
- 3) Stowarzyszeniu Sędziów „Themis”,
- 4) Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia”,
- 5) Stowarzyszeniu Sędziów Rodzinnych „Pro Familia”,
- 6) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Asystentów Sędziów,
- 7) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Referendarzy Sądowych,
- 8) Krajowej Radzie Kuratorów,
- 9) Rzecznikowi Praw Obywatelskich,
- 10) Rzecznikowi Praw Dziecka,
- 11) Fundacji Court Watch Polska,
- 12) Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę,
- 13) Fundacji Panoptikon,
- 14) Fundacji Pomocy Rodzinie „Opoka”,
- 15) Porozumieniu Samorządów Zawodowych i Stowarzyszeń Prawniczych,
- 16) Krajowej Radzie Radców Prawnych,
- 17) Naczelnej Radzie Adwokackiej.

W toku konsultacji uwagi zostały zgłoszone przez: Krajową Radę Kuratorów oraz za pośrednictwem Prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach przez Z-cę Kuratora Okręgowego w Sądzie Okręgowym w Gliwicach i Kierownika III Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Zabrzu, jak też za pośrednictwem Prezesa Sądu Apelacyjnego w Poznaniu przez Kierownika III Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu. Wskazywano w nich, że projekt doprowadzi do nadmiernego obciążenia kuratorów przeprowadzaniem wywiadów, w sytuacji gdy nie są one uwzględniane do standardów obciążenia pracą kuratora zawodowego. Propozycja zmiany rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 czerwca 2003 r. w sprawie standardów obciążenia pracą kuratora zawodowego (Dz. U. poz. 1100) nie jest przedmiotem regulacji projektu, dlatego nie mogła zostać uwzględniona.

W praktyce jest możliwy jedynie nieznaczny wzrost liczby wywiadów w związku z wejściem w życie omawianego projektu w odniesieniu do art. 2 i 3 projektu. Należy podkreślić, iż w każdym z postępowań objętych projektem zlecenie wywiadu, to tylko możliwość, nie zaś obowiązek sądu. Na gruncie ustaw nowelizowanych w art. 2 i 3 możliwość ta będzie zapewne wykorzystywana wyjątkowo, to jest w sytuacjach mogących wywoływać wątpliwości sądu. Jednocześnie dotychczasowe dane pozwalają uznać, że kuratorzy będą w stanie w sposób niezakłócony realizować swoje zadania.

Projekt nie ma na celu realizacji postulatów grupy zawodowej kuratorów zawodowych z punktu widzenia ich umocowania jako organu wykonawczego w postępowaniach dotyczących wykonywania orzeczeń w sprawach opiekuńczych, lecz zmierza do rozwiązania problemu stworzenia podstawy prawnej dla sądów rodzinnych do zlecania kuratorom wywiadów w sprawach objętych projektem, dlatego uwaga o braku kompleksowego uregulowania udziału kuratora w postępowaniu wykonawczym nie została uwzględniona.

Nowelizacja art. 570¹ oraz dodanie art. 570^{1a} k.p.c. porządkuje problematykę uzyskiwania informacji o małoletnim od określonych podmiotów oraz podstawy prawnej do zlecania przez sąd w postępowaniu opiekuńczym wywiadu kuratorowi sądowemu zarówno w sprawach dotyczących małoletnich, jak i osób dorosłych i usuwa tym samym wątpliwości

interpretacyjne w tym zakresie, jakie powstały na skutek rezygnacji z unormowań § 259 i 260 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych z 2007 r.

Nieuprawniona jest uwaga, że w związku z możliwością zlecenia wywiadów na gruncie ustaw o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz o ochronie zdrowia psychicznego sąd zrezygnuje z powołania biegłych lekarza psychiatry, a w sprawach o leczenie odwykowe także psychologa, gdyż opinie biegłych są w tych sprawach niezbędne.

Podnieść należy, że wprowadzenie tego instrumentu weryfikacji danych pochodzących od wnioskodawcy na gruncie ww. ustaw szczególnych ma istotne znaczenie dla ochrony interesów osób, których postępowanie dotyczy.

Na skutek uwagi Krajowej Rady Kuratorów, w której zanegowano zawarte w uzasadnieniu projektu zdanie o postulowaniu przez środowisko kuratorów rodzinnych zmian projektowanych w art. 2 i 3, zdanie to zostało usunięte.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2016 r.)		Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania	Ewentualne skutki finansowe wynikające z wejścia w życie przedmiotowego projektu zostaną sfinansowane w ramach dotychczas posiadanych środków i nie będą wymagały angażowania dodatkowych środków budżetowych.												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Ewentualne skutki finansowe wynikające z wejścia w życie przedmiotowego projektu zostaną sfinansowane w ramach dotychczas posiadanych środków i nie będą wymagały angażowania dodatkowych środków budżetowych.												

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2016 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	-	-	-	-	-	-	-
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	-	-	-	-	-	-	-
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	-	-	-	-	-	-	-
Niemierzalne								

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Projektowane rozwiązania nie wpływają na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.	
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu			
☒ nie dotyczy			
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).		☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.		☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
Komentarz: nie dotyczy.			
9. Wpływ na rynek pracy			
Projektowane regulacje nie mają wpływu na rynek pracy.			
10. Wpływ na pozostałe obszary			
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie	
Omówienie wpływu	Projektowane rozwiązania nie będą miały wpływu na pozostałe analizowane obszary.		
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego			
Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.			
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?			
Efekty proponowanej nowelizacji będą natychmiastowe i nie wymagają ewaluacji.			
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)			

Omówienie wyników konsultacji publicznych i opiniowania

W toku konsultacji i opiniowania *projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego (UD104)* w nadesłanym stanowisku - Krajowa Rada Sądownictwa, Sąd Najwyższy, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, Rzecznik Praw Dziecka, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, Prezesi Sądów Apelacyjnych w Warszawie, w Szczecinie i w Gdańsku nie zgłosili uwag i zastrzeżeń. Uwagi zostały zgłoszone natomiast przez Krajową Radę Kuratorów oraz za pośrednictwem Prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach przez Z-cę Kuratora Okręgowego w Sądzie Okręgowym w Gliwicach i Kierownika III Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Zabrze, jak też za pośrednictwem Prezesa Sądu Apelacyjnego w Poznaniu przez Kierownika III Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu.

Inne podmioty, którym projekt przedłożono w ramach konsultacji publicznych nie zajęły stanowiska.

Odnosząc się do propozycji Krajowej Rady Kuratorów, należy zauważyć, że przedmiotowy projekt nie ma na celu realizacji postulatów grupy zawodowej kuratorów zawodowych z punktu widzenia ich umocowania jako organu wykonawczego w postępowaniach dotyczących wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i opiekuńczych, lecz zmierza do rozwiązania problemu stworzenia podstawy prawnej dla sądów rodzinnych do zlecania kuratorom wywiadów w sprawach objętych projektem. Negatywna ocena projektu w tym kontekście wykracza poza zakres konsultacji.

Jest bezsporne, co podnosi każdy z podmiotów wnoszących uwagi, że sporządzanie wywiadów środowiskowych to istotna część służbowych obowiązków kuratorów zawodowych i nie są one uwzględniane w standardach obciążeń pracą, które reguluje rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 czerwca 2003 r. w sprawie standardów obciążenia pracą kuratora zawodowego (Dz. U. poz. 1100), tym niemniej także i to zagadnienie nie jest przedmiotem regulacji projektu. Tym

samym propozycja Kierownika III Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu, dotycząca zmiany w/w rozporządzenia nie może być uwzględniona w ramach prac legislacyjnych nad omawianym projektem. Obawy wyrażane przez Krajową Radę Kuratorów i Kierownika III Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Zabrze, że możliwość zlecania kuratorom wywiadów w sprawach, o jakich mowa w projekcie, znacząco wpłynie na wzrost ich liczby, nie znajduje potwierdzenia w danych statystycznych Ministerstwa Sprawiedliwości (sprawozdanie MS-S40). Ustosunkowując się do przywołanego uwagami Krajowej Rady Kuratorów zestawienia liczby wywiadów, należy wskazać, że obciążenie kuratorów rodzinnych na przestrzeni ostatnich lat wykazuje tendencję spadkową. W roku 2015 w pionie rodzinnym przypadało 79 spraw na etat kuratorski, a na 45 okręgów sądowych w 35 było niższe, gdy wskazany rozporządzeniem standard obciążenia to 100 spraw. Jednocześnie liczba zlecanych wywiadów utrzymuje się na zbliżonym poziomie w roku 2013 i pierwszym półroczu 2016 r. (odpowiednio 315.136 i 148.468 wywiadów zleconych kuratorom zawodowym, co oznacza niepełne 3 wywiady w tygodniu). Należy podkreślić, że wywiady, zlecane których przewidziano w projekcie na gruncie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, były w praktyce zlecane w tym w oparciu o rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 259). Słusznie zatem zauważa Z-ca Kuratora Okręgowego w Sądzie Okręgowym w Gliwicach, że projektowane zmiany w tej części nie spowodują zwiększenia liczby wywiadów. Wyraża natomiast obawy o zwiększenie obciążenia kuratorów wobec projektowanej zmiany dwóch pozostałych ustaw. Należy jednak podkreślić, iż w każdym z postępowań objętych projektem zlecenie wywiadu to tylko możliwość, nie zaś obowiązek sądu. Na gruncie ustaw nowelizowanych w art. 2 i 3, możliwość ta będzie zapewne wykorzystywana wyjątkowo, to jest w sytuacjach mogących wywoływać wątpliwości sądu. Uprawnioną jest zatem teza o nieznacznym wzroście liczby wywiadów w związku z wejściem w życie omawianego projektu i to w praktyce jedynie w odniesieniu do art. 2 i 3 projektu. Jednocześnie dotychczasowe dane pozwalają uznać, że kuratorzy będą w stanie w sposób niezakłócony realizować swoje zadania.

Uwaga Krajowej Rady Kuratorów dotycząca brzmienia art. 570¹ § 1 k.p.c. nie została uwzględniona. Należy podnieść, że przepis ten w zasadniczej części, stanowi powtórzenie jego obecnego brzmienia. Przepis ten nie budzi wątpliwości w praktyce i nie zachodzi potrzeba wydawania w tym zakresie przepisów wykonawczych. Obecny przepis art. 570¹ § 3 k.p.c. w projekcie został uzupełniony o fragment § 1 traktujący o możliwości zwracania się o informacje do jednostki organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Przez fakt, że w projektowanym §1a stworzona zostaje wyraźna podstawa prawna do zlecania wywiadów w postępowaniu wykonawczym, jest oczywistym, że sąd będzie mógł taki wywiad zlecić w każdym postępowaniu wykonawczym dotyczącym pieczy nad małoletnim, zatem także w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej. Z tych przyczyn sugerowana zmiana jest w tej części zbędna.

Obawy Krajowej Rady Kuratorów o naruszenie praw i wolności obywatelskich przez możliwość zlecania wywiadu w oparciu o projektowany art. 570¹ § 1a k.p.c. na etapie postępowania zarejestrowanego w wykazie „Nmo” są niezasadne. Sąd ma prawo podejmować określone decyzje w trosce o dobro dziecka przed formalnym wszczęciem postępowania, o czym stanowi art. 569 § 2 k.p.c. Jednocześnie w toku postępowania prowadzonego za numerem „Nmo” nie zapadają rozstrzygnięcia merytoryczne kończące ten jego etap. Sąd przy tym powinien być wyposażony w instrument, jakim jest możliwość zlecenia wywiadu kuratorowi, pozwalający sprawdzić zasadność podejmowania określonych czynności, w kontekście obywatelskiego obowiązku o jakim mowa w art. 572§1 k.p.c., a zatem zawiadamiania sądu opiekuńczego o zdarzeniu uzasadniającym wszczęcie postępowania z urzędu.

Tego rodzaju uwagi podnosi także Z-ca Kuratora Okręgowego w Sądzie Okręgowym w Gliwicach w odniesieniu do możliwości zlecania wywiadu na gruncie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, tymczasem już wnioskodawca w sprawie o leczenie odwykowe gromadzi dane dotyczące tzw. przesłanek społecznych, których zaistnienie prowadzi do podjęcia czynności przewidzianych tą ustawą.

Uwagi odnoszące się do projektowanego art. 570^{1a} k.p.c. także nie zostały uwzględnione. W tym zakresie Krajowa Rada Kuratorów ponownie nawiązuje do potrzeby specjalnego umocowania kuratorów w postępowaniu wykonawczym

w odniesieniu do sprawowania opieki i kurateli nad osobami ubezwłasnowolnionymi. Celem projektowanego przepisu jest natomiast wskazanie podstawy prawnej dla sądu do zlecania wywiadów w tych sprawach w miejsce tej zawartej w § 260 nieobowiązującego od 1 lipca 2015 r. Regulaminu urzędowania sądów powszechnych z 2007 r. Jedynie sąd opiekuńczy sprawuje nadzór nad sprawowaniem opieki i kurateli, co wprost wynika z przepisów ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682) to jest art. 165 i następne. W ramach tego nadzoru będzie mógł zlecać, stosownie do potrzeb przypadku, przeprowadzenie wywiadu, w toku którego kurator ustali czy opieka jest sprawowana w sposób prawidłowy. Oznacza to możliwość sprawdzenia czy opiekun dba o potrzeby pupila, czy troszczy się o jego zdrowie, czy właściwie dysponuje majątkiem. Wywiad będzie mógł stanowić swoistą weryfikację sprawozdań składanych sądowi przez opiekuna. Sprawy te, rejestrowane w wykazie „Op”, nie będą przekazywane kuratorom, gdyż nie są równoznaczne ze sprawowaniem przez nich nadzoru.

Nie zostały uwzględnione uwagi kwestionujące zasadność projektowanej regulacji na gruncie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego. Wywiad środowiskowy stanowi w sprawach o skierowanie na leczenie odwykowe jeden z niewielu instrumentów, za pomocą których sąd może badać przesłanki społeczne uzasadniające zobowiązanie uczestnika postępowania do podjęcia takiego leczenia. Jest oczywistym, że na wnioskodawcy spoczywa obowiązek wskazania występowania takich przesłanek, jednak sąd w drodze wywiadu mógłby dokonać ich weryfikacji w sytuacjach wątpliwych. Również w przypadku wniosku o zmianę postanowienia w zakresie rodzaju zakładu leczenia odwykowego lub o ustanie obowiązku poddania się leczeniu przed upływem okresu przewidzianego w ustawie, przeprowadzenie wywiadu, niezależnie od możliwości przeprowadzenia innych dowodów, może okazać się niezbędne dla wykazania, że zachodzą zdarzenia wskazujące na nadużywanie alkoholu lub na zaprzestanie takich zachowań. Obecnie wyraźnie brakuje takiego instrumentu.

Z kolei ustawa o ochronie zdrowia psychicznego obejmuje swym zakresem nie tylko sprawy dotyczące zasadności przyjęcia do szpitala psychiatrycznego, lecz także przyjęcia do domu pomocy społecznej. Ustalenie wskazanych w art. 38 tej

ustawy przesłanek społecznych, poprzez zlecenie kuratorowi przeprowadzenia wywiadu na okoliczność warunków życiowych oraz funkcjonowania w środowisku jest istotne dla ochrony interesów osób, których postępowanie bezpośrednio dotyczy. W praktyce dostrzega się potrzebę poczynienia w tych sprawach obiektywnych ustaleń w miejscu zamieszkania tej osoby, co najlepiej odda wywiad środowiskowy. Nie da się też wykluczyć potrzeby uzyskania danych, o jakich mowa w projektowanym art. 42 § 2 tej ustawy w odniesieniu do osób, które miałyby zostać przyjęte do szpitala w trybie art. 29 ustawy. Nie stanowi argumentu przemawiającego za niewprowadzeniem omawianej regulacji sugestia Krajowej Rady Kuratorów jakoby sądy dysponując wywiadem miały rezygnować w tych sprawach z opinii biegłego lekarza psychiatry. To teza wysoce nieuprawniona, gdyż uzyskanie takiej opinii jest warunkiem koniecznym do wydania orzeczenia.

Na tego rodzaju niebezpieczeństwo, równie niezasadnie, wskazuje Z-ca Kuratora Okręgowego w Sądzie Okręgowym w Gliwicach w odniesieniu do możliwości zlecania wywiadu na gruncie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Także i ta ustawa nakłada na sąd obowiązek uzyskania opinii biegłych lekarza psychiatry i psychologa, projekt niczego w tym zakresie nie zmienia.

Na skutek uwagi Krajowej Rady Kuratorów, w której zanegowano zawarte w uzasadnieniu projektu zdanie o postulowaniu przez środowisko kuratorów rodzinnych zmian projektowanych w art. 2 i 3, zdanie to zostało usunięte.

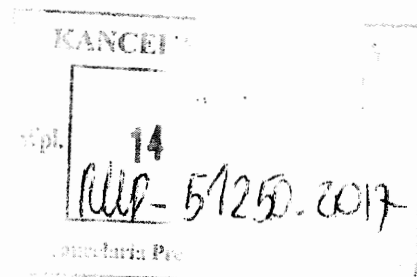
Warszawa, 13 czerwca 2017

31

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE.920.1626.2016 / 8/MN

dot.: RM-10-74-17 z 13.06.2017 r.

Pani
Jolanta Rusiniak
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia

o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowna Pani Minister,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

Do wiadomości:

Pan Zbigniew Ziobro

Minister Sprawiedliwości